

B. TAB. II. De Ente.

I. Synonyma; quæ vulgò dicuntur Res & Aliquid. Verùm, quid de hoc posteriori sentiendum sit, paulò post exponetur.

Prima, ut
notat
Thom. de
Ente & Ef-
fentiâ, cap.
i. ex 5. met.
cap. 5. Ens
accipitur

1. Pro Ente per se, quod complectitur figuras prædicationis, sive ut Thomas loquitur, quod dividitur per decem genera prædicamentorum. Averroës dicit: Ens ratione hæc acceptum significare Substantiam (essentiam) rei. Et hoc modo, ut idem Thomas ait ibidem, non potest dici aliquid, quod sit Ens, nisi in re aliquid ponat (quod propterea usitata voce dicitur positivum) ut homo, lapis, calor, frigus. Dixit autem Aristoteles Ens per se, ad differentiam Entis per accidens aggregati ex rebus diversorum prædicamentorum, quale est, homo Musicus, ut ait in cit. c. Thomæ Cajetanus, vide Tab. O. & P.

2. Ut significat veritatem propositionum, uti loquitur Thomas, quo modo, licet is aliter exponat, Ens nobis idem est, quod Verum, quâ significatione etiam sumitur VI. metaph. cap. 2. t. 8. IX. met. t. 21. Ut Ens est, si dicas, ignem esse calidum, aut ignem non esse frigidum.

Participialiter, uti loquuntur, seu ut est participium verbi Sum. Cumque Sum idem sit, quod existo, participium ejus Ens idem erit, quod existens, seu id quod actu est. Hoc modo Entia sunt Cælum, terra, homo, equus, calor, frigus: Hæc enim omnia sunt actu in rerum natura.

Secunda:
passim
docet Au-
tores Ens
sumi

Nominaliter, tanquam nomen, quomodo rem ratione suæ essentia, non habita ratione actualis existentia significare, & sic rosam in hyeme ens esse volunt. Potest id ad hunc quoque modum explicari, quod ens acceptum ut nomen sit id, quod non repugnat existere, sive quod potest esse, & complectitur tum ea, quæ sunt, sive existunt, qualia diximus esse cælum, terram, hominem, &c. quæcunque enim sunt, possunt esse, sicut qui ambulat, potest ambulare, & quod calidum est, potest esse calidum; tum ea, quæ sunt potentia, hoc est, non sunt; possunt tamen esse, ut homo elapso 9. mensium spatio nasciturus, calor, quo crastino die hæc vel illa aqua reddetur calida.

II. Di-
stincti-
ones,
quorū

I. Subjectivè, sive ut accidens in subjecto, quomodo in intellectu sunt scientiarum habitus & operationes ejus. Habet enim intellectus accidentia sibi tanquam subjecto inhærentia. Et hic modus est propriissimè ita dictus.

II. Effectivè, sive ut in causâ efficiente, quomodo ea, quæ per intellectum efficiuntur, ipsi inesse dicuntur, quorum quidem nonnulla etiam ei, ut subjecto inhærent, ut actus seu operationes ejus; alia autem ei hoc modo non insunt, sed revera extra eum existunt, ut Scriptura, domus, lectus.

Ens rationis, &
dicitur id,
quod tantum
habet esse ob-
jective in in-
tellectu. Quod
ut intelliga-
tur, sciendum
est, tribus mo-
dis aliquid ef-
se in intelle-
ctu:

III. Objectivè, quod est esse actu objectum intelle-
ctus. Est autem aliquid
actu objectum intellectus,
formaliter per hoc,
quod ab intellectu co-
gnoscitur aut concipi-
tur, sicut aliquid est actu
objectum visus quod per
eum videtur. Fit autem
& hoc bifariam:

I. Vel enim est aliquid in intellectu ita,
ut citra hoc, quod est objectum intel-
lectus, aliquid sit. Ut cælum, homo, fri-
gus, calor objiciuntur quidem intel-
lectui, dum ab eo cognoscuntur, sed
præter hoc sunt etiam in rerum na-
tura, & propterea non sunt Entia rea-
lia.

II. Vel ut citra hoc, quod est objectum
intellectus, non sit. Et per hunc mo-
dum est objectivè in intellectu Ens
rationis: ut ordinis, homo irra-
tionalis.

Ens reale, quod est citra mentis operationem, i.e. citra hoc, quod est objectivè in intel-
lectu, ut Sol, aqua, calor.

Entis
con-
fide-
randa
sunt

tertia,
Ens
distin-
guitur
in

Ens in potentia in modo dicto. Nam aliter se habet. Quia non potest fieri ut ens fiat non ens. III. Oppos-
nibile. Sicut ipse dicitur id non esse ens, et dicitur ens in potentia habere alienam, ut manifestum est, non est manifestum. Sed. ut
potest fieri. Sicut ens potentia, debet explicari non in potentia ad ens, sed ad hoc existere.